

A MÚZEUMOK ÉS A NÉPRAJZI KUTATÁS KOMÁROM MEGYÉBEN

Települések és népesség

Komárom megye területe (2250 km², lakosainak száma 323 256 fő), közigazgatási beosztása, községeinek és járásainak a száma az idők folyamán többször is változott. Megyénk alapjában véve a régebbi Komárom és Esztergom vármegyéknek a mai Magyarországhoz tartozó területeiből alakult ki. „E két vármegye egyesítése különben célszerűségi okokból történt, mert Komárom vármegye kilencvenhét községéből csak negyvennégy, Esztergom vármegye negyvennyolc községéből csak huszonhárom maradt” a trianoni békeszerződés által meghúzott országhatáron belül (Vö. OSVÁTH Andor: Komárom és Esztergom – közigazgatásilag egyelőre egyesített vármegyék – múltja és jelene. Bp., 1938. 177–178.).

Komárom és Esztergom vármegyék „ideiglenes” egyesítése többször megtörtént történelmünk során. Első ízben II. József uralkodása idején, majd pedig 1853–60 között kapcsolták össze a megyéket rövidebb időszakokra.

A békeszerződés után az „egyelőre egyesített” Komárom és Esztergom vármegyék székhelye 1923-tól Esztergom. Városi rangja ekkor csak Komáromnak volt. Tatabánya 1945 után, az erőltetett iparosítás következtében rohamosan növekedett és 1947. október 1-én a négy község – Alsó- és Felsőgalla, Bánhida és Tatabányabányatelep – egyesítésével Tatabánya megyei város lett. A lakosság száma várossá nyilvánítása esztendejében 39 000, 1984-ben 77 000 fő volt. Végezetül 1950-ben Esztergom helyett Tatabánya lesz Komárom megye székhelye. Ezzel a két vármegye egyesítésének történeti folyamata lezárult és Komárom-Esztergom megyéből Komárom megye lett. A tanácsrendszer megalakulásakor, 1950-ben 3 város (Esztergom, Komárom, Tatabánya) és 74 község alkotta a megye településhálózatát. Ekkor csatoltak Veszprém megyéből 8 (Aka, Bakonybánk, Bakonyszombathely, Bársonyos, Csatka, Hánta, Kerékteleki, Réde), Fejér megyéből 1 (Bakonysárkány) községet megyénkhez. A megye települései közül a már említett városokon kívül Oroszlány és Tata 1954-ben, Dorog 1984-ben, Kisbér 1986-ban és Nyergesújfalu 1989-ben kapott városi rangot. A megye lakosságának 57 %-a él városokban, 15 %-a városiasodó nagyközségekben, és mindössze 28 %-a lakik falun. Napjainkban az esztergomiak kezdeményezésére és megyénk lakosságának támogatásával folyamatban van a Komárom-Esztergom megye nevének visszaállítása.

A felsorolt helységeket a XVIII. századig többnyire magyarok lakták. A török kiűzése után Komárom megyébe nagy tömegben érkeztek német és szlovák telepesek. Ennek következtében 1945-ig a mai megye területén levő 77 községből 21 német és 10 szlovák volt. 1946-ban több községből telepítettek ki németeket a két Németország területére és szlovákokat Csehszlovákiába, a Felvidékre, onnan pedig felvidéki magyarokat hozzánk néhány német községbe. Több községbe az Alföldről is telepítettek magyarokat.

A közigazgatás 1984. évi átszervezésével a megyékben megszűntek a járások és kialakultak a városok vonzáskörzetei. Néprajzi kutató munkánkat jelenleg a meglévő és az alábbiakban közölt körzetek szerint végezzük. Gyűjtéseink során a magyar és a nemzetiségi hagyományok egy-egy közösségen belüli egymásra hatását, valamint el különülten való érvényesülését is vizsgáljuk.

Dorog város körzete: (Dorog: magyar, német), Csolnok (német), Kesztlőc (szlovák), Leányvár (német, magyar), Nagysáp (magyar), Piliscsév (szlovák), Sárisáp (szlovák), Bajna (magyar), Epöl (magyar), Dág-Máriaalom (német, magyar), Uny (magyar).

Esztergom város körzete: (Esztergom: magyar), Bajót (magyar), Pilismarót (magyar), Dömös (magyar), Pilisszentlélek (szlovák), Süttő (magyar, német), Tokod (magyar), Tát (német, magyar), Mogyorósbánya (magyar, szlovák, német).

Oroszlány város körzete: (Oroszlány: szlovák, magyar), Bokod (magyar), Dad (magyar), Kecskéd (német), Kömlőd (magyar), Szákszend (magyar).

Komárom város körzete: (Komárom: magyar), Almásfüzitő (magyar), Mocsa (magyar), Ács (magyar), Nagyigmánd (magyar), Szőny (magyar).

Tata város körzete: (Tata: magyar), Agostyán (német), Almásneszmély (magyar), Baj (német), Kocs (magyar), Naszály (magyar), Szomód (magyar), Dunaszentmiklós (német), Tardosbánya (szlovák), Vértestolna (német).

Tatabánya város körzete: (Tatabánya: magyar, német, szlovák), Környe (német), Vértesszőlős (szlovák), Gyermely (magyar), Szomor (német), Tarján (német), Héreg (magyar), Vértessomló (német), Várgesztes (német, magyar).

Kisbér város körzete: (Kisbér: magyar), Ászár (magyar), Ete (magyar), Hánta (magyar), Bakonysárkány (magyar), Ácsteszer (magyar), Aka-Csatka-Súr (magyar), Bakonyszombathely-Bakonybánk-Réde (magyar, német), Bársonyos-Kerékteleki (magyar), Császár (magyar), Vérteskethely (magyar).

Közvetlen megyei irányítású nagyközségek: Bábolna-Bana (magyar), Tárkány (magyar), Lábatlan (magyar).

Múzeumok Komárom megyében

A Komárom megyei Múzeumok Igazgatóságának 1966-ban történt megalakulása óta a megyei múzeumi szervezet központja Tata. Néprajzi osztállyal és gyűjtőkörrel a tatai Kuny Domokos és az esztergomi Balassa Bálint Múzeum rendelkezik. Említést érdemel e tekintetben a komáromi (Komárno) Duna Menti Múzeum is. Az említetteken kívül jelentősebb gyűjteménnyel a tatabányai Munkásmozgalmi és Ipartörténeti Múzeum rendelkezik. Gyűjteményében néprajzi tárgyak nem szerepelnek.

Balassa Bálint Múzeum

Az Esztergom városi vidéki Régészeti és Történelmi Társulat 1894-ben alakult meg. Fő tevékenysége Esztergom város és vármegye történeti, régészeti, néprajzi, ipartörténeti emlékeinek gyűjtése és megőrzése volt. A Társulat gyűjteménye (az ún. „Régészeti Múzeum”, amely a jelenlegi Balassa Múzeum gyűjteményének képezi alapját) a megalakulásától 1934-ig a város különböző pontjain bérelt épületekben volt elhelyezve, melyek sem a megfelelő raktározásra, sem a gyűjteményt reprezentáló kiállítások megrendezésére nem voltak alkalmasak. Az 1920-as évek végén készült terv önálló múzeumi épület megépítésére, de ez anyagi nehézségek miatt nem valósult meg. A Régészeti Társulat a gyűjtemény és a múzeum fenntartására nem volt képes, ezért 1934-ben feloszlott, és teljes gyűjteményét átadta az Érsekségnek. Ekkor került a gyűjtemény jelentős része a Bibliotheka-épület emeleti, nagy helyiségébe.

A múzeum fejlődésében 1949-ig jelentősebb változás nem történt. Ebben az évben állami kezelésbe került, és felvette a Balassa Bálint Múzeum nevet. Az államosítás után is a Bibliotheka (Főszékesegyházi Könyvtár) emeleti részében működött a múzeum. Itt nem állt rendelkezésére annyi terem, hogy megfelelő kiállításokat, raktárakat és irodákat alakítsanak ki. Ezért a múzeum gyűjteményanyagának egy részét és a restaurátor műhelyt bérelt helyiségekben helyezte el.

1962-től 1964-ig a Balassa Múzeumhoz tartozott az esztergomi Vármúzeum is. 1964-ben a Balassa Bálint Múzeum megyei kezelésbe került – korábban a Művelődési Minisztérium fennhatósága alá tartozott –, de a Vármúzeumot a feltárások és a helyreállítás idejére leválasztották, a Minisztérium saját kezelésében megtartotta.

A Balassa Múzeum részére 1965–69 között a Központi Múzeumi Igazgatóság támogatásával múzeumi célra átalakították a vízivárosi „Régi Megyeházát”. Ettől kezdve színvonalas kiállítások rendezésére nyílt lehetőség. 1969–72 között a Bibliotheka épületének részbeni átalakításával átmenetileg megoldódott a múzeum raktárainak, irodáinak, restauratori műhelyeinek elhelyezése.

A múzeum vezetői: 1949-ig dr. Balogh Albin, 1952–1959-ig dr. Zolnay László, 1960–1969-ig dr. Nagy Zoltán (1971-ig a Vármúzeumban), 1969-től dr. Horváth István.

A múzeum jelenleg két épületben működik: a Bajcsy-Zsilinszky út 28. szám alatt az ún. Bibliotheka épületében vannak a múzeum irodái, a helytörténeti, képzőművészeti, iparművészeti, természettudományi, numizmatikai és néprajzi raktárai, illetve 11 ezer kötetből álló könyvtára. Az épület 1853-ban Hild József tervei szerint épült, klasszicista stílusban a Főszékesegyházi Könyvtár céljára. A könyvtár mintegy 250 ezer kötetes könyvvállományával szintén az épületben működik. A műemlék jellegű épületből a múzeum 354 m² alapterületű részt használ. A Bajcsy-Zsilinszky út 63. szám, az ún. „Régi Megyeháza”. A XVII. század végén középkori ház maradványaira épült. A XVIII. században átalakított, barokk műemlék épület. A török kiűzése után majd ötven évig Esztergom vármegyeháza volt. Ebben az épületben van a múzeum legjelentősebb gyűjteményét őrző régészeti raktár, a restaurátor műhely, illetve az emeleten a kiállítási termek.

A Balassa Múzeumhoz tartozó intézmények: *Babits Mihály Emlékmúzeum* 1924-től 1941-ig Babits Mihály nyári lakhelye, 1961-től Emlékmúzeum. Négy helyiségében állandó Babits-emlékkiállítás látható a híres autogrammfallal; *Kesztölc-Falu-múzeum* 1964-től régészeti, helytörténeti és néprajzi kiállítás látható itt; *Tokod római katonai tábor (castrum)*.

A múzeum tevékenysége kiterjed a hazai és nemzetközi jelentőségű műzeális tárgyak és dokumentációs anyagok felkutatására, gyűjtésére, őrzésére és védelmére; az anyag rendszerezésére, a tudományos érdekeknek megfelelő nyilvántartására, feldolgozására és közlésére; a tudományos eredményeknek kiállítások, ismeretterjesztő előadások, közlemények és kiadványok útján a népművelés szolgálatába állítására.

A Balassa Múzeum gyűjtőterülete Esztergom és a dorogi járás.

A múzeumi gyűjteményanyag 1988. évi megoszlása: régészet 83 076, numizmatika 19 244, természettudomány 2 201, néprajz 5 857, képzőművészet 6 531, iparművészet 971, helytörténet (újkor) 8 364, irodalom 71. Adattár: külön néprajzi adattár nincsen, a múzeum minden új szerzeménye folyamatos sorszámozást kap. Fotótár: 576 tétel (1983-tól vezetve). A néprajzi tárgykartonok száma 1988-ban 1 200.

Néprajzos múzeológus a Balassa Múzeumban először dr. ERDÉLYI Zoltán (1974–81) volt. Ő elsősorban a népi építészet és a helyi szőlőkéltúra emlékeinek kutatásával foglalkozott. Jelentős számú néprajzi tárgyat (mezőgazdasági szerszámok, szőlőprések, kiségek) gyűjtött. Azóta is ajándékként és vásárlás útján sok értékes tárgy került a néprajzi raktárba. Említést érdemel a mézeskalácsos és gyertyaöntő műhelyfelszerelés, a kékfestő kellékek, a cipésműhely, asztalosműhely, kocsi, szőlőprés és darálómalom. KÖVECSÉS VARGA Etelka néhány esztendő alatt az esztergomi kismesterségek hagyatékának, iratanyagának gyűjtését, feltérképezését végezte el. Jelenleg a rézművesség esztergomi emlékeit kutatja. TISOVSZKI Zsuzsanna Eszter-

gom és a volt dorogi járás falvainak szellemi hagyományait vizsgálja, többek között: a magyar és a nemzetiségi jeles napi szokásokat, mondákat, meséket, dalokat, hiedelmeket, népi gyógyászatot, társaséletert.

Kiállítások: a Balassa Múzeum elsősorban régészeti-történeti tárlatokat rendez, de a képzőművészeti és a fotó kiállítások száma is jelentős. Születőben van Esztergomban a „Modern Galéria”, mely kizárólag kortárs képzőművészeti tárlatok helye lesz. A jövőben a Balassa Múzeum ezért több helytörténeti, néprajzi kiállításnak adhat otthont. Első néprajzi kiállítását 1975-ben rendezte (Népi építészet emlékei Esztergomban) az Ybl Miklós Műszaki Főiskolával közösen. A kiállítás dr. Erdélyi Zoltán munkája, a forgatókönyvet dr. Dobszay Károllyal közösen írták. A második néprajzi jellegű kiállításon 1986-ban a Komárom megyei népi iparművészek alkotásait mutatták be. Rendezők: Kövecses Varga Etelka és Tisovszki Zsuzsanna. A kiállítás katalógusát dr. Körmendi Géza szerkesztette. A kiállításnak Esztergomban nagy sikere volt.

Kiadványok Esztergomban: az *Esztergom Évlapjai* indulása még 1925-re nyúlik vissza, ami Esztergom vidéki Régészeti és Történeti Társulat kiadványa volt. A Régészeti Társulat feloszlása (1934) után évekig szünetelt a kiadása, míg nem 1960-ban ZOLNAY László újra megjelentette. Elsősorban régészeti, történelmi, helytörténeti, művészettörténeti, irodalmi tanulmányok jelennek meg benne. 1979 óta rendszeresen kétvétenként kiadják. Az *Esztergom és Vidéke* című, jelenleg havonta megjelenő újság nagy múltra tekint vissza. Alapításától, 1879-től hetente két alkalommal adták ki. E lap gyakran tett közzé népi eredetű alkotásokat: mondákat, balladákat, népdalokat, adomákat. 1944-ben megszűnt. Majd hosszú szünet után, 1986-ban indult újra, egyelőre havonta. A tervek szerint kéthetente, esetleg hetente is megjelenik. Az újság erénye, hogy minden hónapban körképet ad a város múzeumairól. Cikkeket, beszámolókat közöl a múzeológusoktól az éppen folyó ásatásokról, néprajzi gyűjtésekről, kiállításokról.

A történelmi és földrajzi kontinuitás indokolja, hogy a komáromi (Komárno) *Duna menti Múzeum* néprajzi tevékenységéről is szóljunk. Néprajzos szakembereik FEHÉRVÁRY Magda, GAÁL Ida. A néprajzi gyűjtéseknél együtt dolgozik velük dr. LISZKA József, az érsekújvári (Nové Zámky) múzeum néprajzos-régésze. Rendszeresen részt vesznek és előadásokat tartanak magyarországi szakmai konferenciákon. 1988-ban jelent meg kutatómunkájuk összegzéseként az Alsó-Garam menti „Kurta-szoknyás hatfalu” című könyvük. A Duna menti Múzeumban magyar néprajzi kiállítás is látható.

Kuny Domokos Múzeum

A múzeum névadója Kuny Domokos (1754–1820) kerámikus, aki rövid ideig Tatán élt és dolgozott. A múzeum elődjét dr. DORNYAI Béla saját gyűjteményével, valamint a tanulóifjúság és néhány lelkes ajándékozó (Révhelyi Elemér, Magyary Zoltán egyetemi tanárok) bevonásával 1912-ben a tatai piarista gimnáziumban alapította. A gyűjtemény az 1930-as években átkerült a piarista rendház épületébe, ahonnan az 1949. évi múzeumi törvény megjelenése után és hatására 1954-ben a tatai vár három termében helyezték el. A vár teljes megszerzésével, majd a várásatás és a teljes műemléki helyreállítás befejeztével 1974-ben nyitották meg a napjainkban is látható állandó kiállítást a várban. A múzeum régészeti gyűjteményében kiemelkedő a szőnyi ásatások gazdag anyaga, köztük hazánk egyetlen, teljes, római falfestményes terme, stukkó díszítéssel. Tata környékén nagy avar temetőt tártak fel, gazdag leletegyüttese bekerült a múzeumba. A középkori anyagban a vértesszentkeresztí román kori kőtár, a tatai vár Mátyás kori kerámia műhelyének kályhacsempéi egyedülállóan

szépek. A múzeumnak iparművészeti gyűjteménye van a tatái fajansz- és keménycserépből. Említést érdemel a tatái Eszterházy család XVII–XVIII. századi festményeinek gyűjteménye.

A Kuny Domokos Múzeumhoz tartozó intézmények: a Miklós-malomban 1973-ban megnyílt a Nemzetiségi Néprajzi Múzeum. A kiállítás német nemzetiségi anyagát átvitték a Nepomucenus malomba, a szlovák anyag az oroszlanói falumúzeumba került. Tíz év után a múzeumot átalakítás miatt bezárták.

A Komárom megyei Múzeumok Igazgatósága az Angolparkban levő Esterházy kiskastélyt – a copfstílusú „kertilakot” 1784-ben Grossmann József építette – megkapta a várostól és itt helyezték el az irodákat, a könyvtárat, az adattárat.

A szépen helyreállított Nepomucenus-malomban 1983-ban nyitották meg az országos gyűjtőkörű *Német Nemzetiségi Bázismúzeumot*. Az állandó kiállítás bemutatja a magyarországi németek betelepülésének történetét és anyagi, valamint szellemi kultúrájuknak legjellemzőbb vonásait.

Az 1970-es években Vaszary János (1867–1939) festőművész nyaralója, az ún. *Vaszary-villa* – Thoroczkoi Wigand Ede tervezte – is a múzeum kezelésébe került.

Az 1944 óta üresen álló zsinagógát az izraelita hitközség az 1970-es években átadta Tata városnak. 1977-ben, az épület belső átalakításával, itt létesült a *Görög-római Szobormásolatok Múzeuma*. A másolatok a műalkotásokat eredeti méretben mutatják be.

Ipari műemlék a Nagy-tó vizére Fellner Jakab által 1755-ben épített vízi *Vágóhid*. Tetőzete két alkalommal leégett. Az 1986-ban történt újabb helyreállítása után a hűsfeldolgozás történetét bemutató kiállítást helyezték el az épületben.

A tatái múzeum vezetői: 1949–1954-ig Dobroszláv Lajos, 1954–1957-ig Jenei Ferenc, 1957–1984-ig Bíró Endre, (1966-tól a megyei szervezeté is) 1984–1988-ig dr. Szatmári Sarolta, 1989-től Fűrészné Molnár Anikó.

Néprajzos munkatársak: Fatuska János 1972-től dolgozik a múzeumnál. 1984-től a megyei múzeumi szervezet, néprajzi osztályának a vezetője. A Német Nemzetiségi Bázismúzeum vezetője. Sauerbrei Klaus 1982-ben került a Német Nemzetiségi Múzeumhoz. Az NDK-ban általános múzeológiát tanult.

Néprajzos munkatársak voltak korábban: Körmendi Géza 1959–64; Györfy Imréné 1970–72 (szlovák néprajzzal foglalkozott); Balogh Judit 1972–76; Verebélyi Erika 1976–79; Schmidt Mónika 1980–88 (népzenekutató).

Kiállítások: 1973-tól 1983-ig állandó nemzetiségi néprajzi kiállítás a Miklós-malom épületében. Az időszaki néprajzi kiállítások is itt kaptak helyet. 1975: A magyarországi németek lakáskultúrája; 1976: A tatái fazekasság; 1976: A magyarországi németek népművészete; 1983-tól, a Német Nemzetiségi Bázismúzeumban időszaki kiállítások: 1986: A magyarországi német népművészet; 1987: Alsó-rajnai népi kerámia (a duisburgi múzeum anyaga); 1988: A magyarországi németek története (bemutatva Gerlingenben, Nürtingenben – NSZK); 1989: Hartai parasztbútorok (A tatái Várban).

A múzeum gyűjteményanyaga 1988-ban: régészet 67 383, néprajz 9 907, történelem 19 342, numizmatika 1 002, képzőművészet 1 231, iparművészet 1 065, természettudomány 6 192.

Kiadványok Tatán: a megyei múzeumok első évkönyve 1968-ban jelent meg *Komárom megyei múzeumok közleményei I.* címmel. A régészeti, néprajzi tanulmányokat tartalmazó kötetet húsz év múlva, 1989-ben követte a *Komárom megyei múzeumok közleményei 2.* kötete.

Tudományos füzetek címmel indította útjára 1985-ben újabb kiadványát a megyei múzeumi szervezet.

A Hazafias Népfrent Tata Városi Szervezete kiadásában jelent meg 1988-ban KÖRMENDI Géza: *A tatái vízimalmok* című néprajzi tanulmánya. A Komárom Megyei Honismereti Kiskönyvtár adta közre 1989-ben KÖRMENDI Géza: *A tatái fazekasság története* című munkáját.

A *Tata-Tóvárosi Híradó* című, jelenleg havonta megjelenő újságot alapításától (1880) hetente egy alkalommal adták ki. A lapban mondákat, balladákat, adomákat is közöltek. Az újság 1938-ban megszűnt, s több mint ötven évi szünet után 1989-ben jelent meg újra. Hírt ad a múzeumokról és az ott megrendezett kiállításokról.

A TIT Komárom megyei Néprajzi Szakosztálya

A Komárom megyében tevékenykedő néprajzkutatók és önkéntes néprajzi gyűjtők 1982 tavaszán megalakították a TIT keretében az önálló néprajzi szakosztályt. A szakosztály elnöke, dr. KÖRMENDI Géza néprajzos mellett az esztergomi Balassa Múzeumban dolgozó Kövecses Varga Etelka és Tisovszki Zsuzsanna néprajzosok áldozatkész munkájával fokozatosan sikerül megszüntetni Komárom megye néprajzi fehér folt jellegét.

A néprajzi szakosztály a TIT Országos Néprajzi Választmányával és a Magyar Néprajzi Társasággal közösen Tatán 1982. szeptember 10–12-e között sikeresen megrendezte az Ethnographia Pannonica VI. nemzetközi konferenciáját.

A néprajztudomány régi adósságát törlesztették, amikor Kocson 1984. december 15-én az általános iskolában a Magyar Néprajzi Társaság közreműködésével felavatták BÁTKY Zsigmond emléktábláját. Az avató beszédet GUNDA Béla egyetemi tanár tartotta.

Komárom megye néprajzi múltjának megőrzésére, megismertetésére tudományos üléseket (1986-ban Dunántúli Néprajzi Nap Esztergomban), kiállításokat (Csiszár József fazekas, Cs. Kiss Ernő népi iparművész) és videófilmeket (1985-ben A tatái fazekasság, 1987-ben Az esztergomi mézesbábosság) készítettek, ez utóbbiakat a TIT Stúdió segítségével.

A néprajzi gyűjtések, a megyei kutatómunka eredményeinek publikálására 1985-ben a TIT kiadásában megjelent a *Komárom megyei néprajzi füzetek* (szerkeszti: Körmendi Géza, lektorálta: Kósa László) első száma. Az előszót Paládi-Kovács Attila írta, aki több hasznos útmutatás mellett megállapította: „Mégis nagyjelentőségű e sorozat elindítása, mert végre lesz olyan helyi kiadvány, ami inspirálja a kutatómunkát, s amely felhalmozhatja a megye néprajzára vonatkozó ismereteket.” Azóta már megjelent 1987-ben a 2. és 1988-ban a 3. füzet is. A második számtól a megye néprajzi kutatását reprezentáló tanulmányok mellett közöl írásokat a szlovákiai Komárom (Komárno) Duna menti Múzeuma (Oblasťné podunajské Múzeum) és az Érsekújvári Járási Múzeum (Okresné múzeum v Nových Zámkoch) néprajzosaitól is. A harmadik füzet tartalmazza a Dunántúli Néprajzi Nap ülésén elhangzott előadásokat.

Komárom megye 25 községében a még megtalálható folklór és tárgyi néprajzi anyag összegyűjtését három év (1987–89) alatt, hat tematikus kérdőív segítségével, önkéntes gyűjtők bevonásával, megyei néprajzosok irányításával (Körmendi Géza, Kövecses Varga Etelka, Tisovszki Zsuzsanna) végzik el. Hasonló gyűjtést végeznek Csehszlovákiában a komáromi és az érsekújvári járásban élő néprajzos múzeológusok: dr. Liszka József, Fehérváryné dr. Nagy Magda és Gaál Ida. A gyűjtésre, a helyszíni ellenőrzésre fordítható anyagiakat a Komárom megyei Tanács V.B. Művelődési Osztálya biztosította. Az összegyűjtött anyag feldolgozása 1990-re megtörténik, s akkor a kéziratok alapján megkezdődhet a Komárom megye néprajza című könyv megszerkesztése, majd kiadása.